

Právní režim kontroly zbrojení v souvislosti s kosmickým prostorem

Abstrakt

Využívání kosmického prostoru započalo před více než 60 lety a lidstvo je stále závislejší na vesmírné infrastruktuře. Množství účastníků a vesmírných objektů v kosmickém prostoru se neustále zvyšuje. Od počátku je však výzkum vesmíru spojen i s vojenskou činností v kosmickém prostoru. Ta paradoxně v mnoha směrech napomohla ekonomickému rozvoji a udržení mezinárodního míru a stability. Některé vojenské aktivity, zvláště vývoj a testování protidružicových systémů a možné umístění zbraní v samotném kosmickém prostoru, jsou však potenciálně destabilizující a ohrožující dokonce samotnou existenci vesmírné infrastruktury.

Kosmické právo, jako samostatné odvětví mezinárodního práva veřejného, se pak vyvíjí zejména od 50. let 20. století. V rámci tohoto odvětví byla přijaty mimo jiné i normy regulující zbrojení ve vztahu ke kosmickému prostoru. Tato práce podává jednak základní přehled vývoje kosmického práva jako takového a podrobněji se věnuje jednotlivým konceptům a konkrétním ustanovením majícím vztah k regulaci zbrojení v kosmickém prostoru, a to včetně tzv. *soft law*, tj. nezávazných norem.

Základní otázkou je, zda stávající kosmické právo, včetně případných mezinárodních obyčejů, poskytuje dostatečný právní rámec regulace zbrojení v kosmickém prostoru. Ze znění existujících mezinárodněprávních norem však vyplývá pouze komplexní regulace a limitace zbraní hromadného ničení v kosmickém prostoru a na nebeských těles. Ve vztahu ke konvenčním zbraním je existující regulace nedostatečná.

V nedávné době bylo na mezinárodních fórech zahájeno hned několik iniciativ majících za cíl takovou situaci napravit, a to buď cestou nové mezinárodní úmluvy regulující umístění zbraní v kosmickém prostoru a použití síly v něm, nebo cestou *soft law*. Tato práce podává podrobný přehled a historický kontext takových iniciativ, včetně analýzy a hodnocení výsledných návrhů nové právní úpravy z nich vyplývající.

Klíčová slova: kosmické právo, regulace zbrojení, *soft law*